

Diepmenselijke aanpak van depressie

BOEKEN Psychiater en psychoanalyticus Marc Calmeyn is in zijn vak door de wol geverfd. Met de carrièrehorizon in zicht verschijnt nu zijn eerste boek. 'Depressie is menselijk' werd een warm pleidooi voor menselijkheid bij de diagnose van een psychiatrische aandoening.

Dokter Marc Calmeyn schrijft regelmatig artikelen en opiniestukken. Hij maakt deel uit van tal van commissies en adviesraden en geeft geregeld voordrachten in binnen- en buitenland. In zijn eerste boek pleit hij onomwonden voor een andere benadering van de diagnose en de behandeling van depressie. Hij wil weg van het technocratische DSM-5-model, de psychiatrische classificatie die vandaag als norm geldt.

'Het blijft belangrijk dat psychiatrie zich blijft verwonderen over de gekwetste mens. Filosofie en psychiatrie hebben elkaar nodig'

– dr. Marc Calmeyn

"In plaats van de rationele of zelfs rekenkundige benadering van depressie door het DSM-5-model pleit ik voor een veel meer mensgerichte benadering: een antropopsychiatrische aanpak op basis van drie basiskennmerken. In mijn werk heb ik altijd zowel klinisch als theoretisch naar diepgang gezocht. Mijn laatste jaar geneeskunde heb ik gecombineerd met een baccalaureaat in de filosofie. Dat was voor mij een echte openbaring. Na zeven jaar het klassieke systeem en het medische denken in termen van ziektebeeld, symptomen, pathogenese en behandeling ging er voor mij een andere wereld open. Ik besepte plots dat we veel ruimer kunnen denken dan het systeem waarbij je louter op basis van symptomen een diagnose stelt."

U hebt het niet echt begrepen op DSM-5?

Als je bijvoorbeeld de criteria voor een borderline-diagnose leest, dan kun je daarmee alle kanten op. Een ziektebeeld kan bij de ene persoon totaal anders zijn dan bij de andere. De wetenschappelijke logica is zoek. Belangrijk is dat psychiatrische aandoeningen niet louter medische aandoeningen zijn. Ik ben psychoanalytisch geschoold, maar ik ga op zoek naar de diepere lagen van het menselijke en het pathologische. Antropopsychiatrie gaat over typisch menselijke aandoeningen. Dat onderscheidt zich van neuropsychiatrische ziekten die ook bij dieren kunnen voorkomen. Denk maar aan dementie. Op klinisch vlak betekent dat een pleidooi voor een meer menselijke aanpak. De DSM reikt een rooster aan, maar het menselijke aspect ontbreekt daarin."

Menselijke aandoeningen

DSM is een classificatiesysteem. Hebben we dat dan niet nodig?

Een psychiatrische classificatie heeft zeker zijn plaats. Je hebt een zekere ordening nodig. Maar een diagnose is een proces, waarbij mensen in het geding zijn. Het is geen label. Antropopsychiatrie heeft naast theoretische ook klinische relevantie. Vanuit dat perspectief is depressie te omschrijven aan de hand van drie kernfuncties. Als die er alle drie zijn, in min of meerdere mate, dan spreken we van een depressie in de echte zin van het woord. Vergeleken met de zes hoofdcategorieën en de twee subcategorieën van depressiesymptomen in DSM-5 is dat eenduidiger. Een correcte diagnose is belangrijk, als we bijvoorbeeld antidepressiva voorschrijven. Bij een foute diagnose halen die weinig of niets uit. Er worden trouwens al te veel antidepressiva voorgeschreven. Alleen al daarvoor is een accurate diagnose belangrijk.

De filosofische ondertoon is in uw boek permanent en manifest aanwezig. Pleit u ervoor dat uw collega's hun job wat meer filosofisch gaan benaderen?

Zeker. Als psychiater moeten we ons voortdurend durven afvragen waar we mee bezig zijn. Een soort constructief-kritische blik vind ik onmisbaar in ons werk. Ik merk dat jongere collega's weer vaker die verbinding maken tussen psychiatrie en filosofie. Het blijft belangrijk dat psychiatrie zich blijft verwonderen over de gekwetste mens. Filosofie en psychiatrie hebben elkaar nodig.

Wat wil u bereiken met uw boek?

Op de eerste plaats is het bedoeld voor iedereen die op welke wijze dan ook met depressie te maken heeft. Professionelen wil ik vooral een andere kijk geven op depressie. Het kan in de eerste plaats een inspiratieboek zijn: hen op een andere manier laten nadenken over depressie en psychiatrische aandoeningen. Ook mik ik op de geïnteresseerde lezer en meer in het algemeen op mensen die hun horizon willen verruimen over het thema. Ook van patiënten kreeg ik al heel wat reacties. Het is voor velen onder hen zeer herkenbaar.

Bewustzijn

Denken in termen van DSM is nu nog het dominante denken. Ik wil daarover ook wat bewustzijn creëren bij mijn collega's. Het moet een aanzet zijn om kritisch te

Marc Calmeyn wil weg van het technocratische DSM-5-model, de psychiatrische classificatie die vandaag als norm geldt.

durven nadenken over DSM en over de ernstige tekortkomingen van dat classificatiesysteem.

Bent u blij met uw boek?

Ik debuteer in de herfst van mijn carrière met een boek. Het creatieve proces vond ik heel aangenaam om mee te maken. Ik had nooit gedacht dat ik nog een boek zou publiceren. Dus ben ik daar zeer tevreden met de realisatie van het boek, met de stille hoop dat het weerklinkt. Je hoeft niet alles aan te nemen wat ik schrijf, maar het boek zal wel verschillende reacties oproepen en hopelijk tot denken aanzetten over een aantal heikele thema's.

Luc Vander Elst

>> Marc Calmeyn, Depressie is menselijk. Pelckmans uitgevers, 128 blz.

Te Gek!?

voor woorden

Vanaf 1 oktober loopt de tiendaagse van de geestelijke gezondheidszorg, Te Gek!?. In die context krijgt ook het boek van dokter Calmeyn de nodige aandacht. Op 6 oktober praat Peter Dierinck in Muntpunt met vier auteurs die schreven over geestelijke gezondheidszorg vanuit een humaan perspectief. Als schrijver die op een eigen manier de nadruk legt op de kracht van verbinding tussen hulpverleners, patiënten, familie, mantelzorgers en burgers, komt Marc Calmeyn daar als eerste aan de beurt. Sessie 1 (16u-18u): Marc Calmeyn en Laura De Houwer Sessie 2 (19u-21u): Leni Van Goidsenhoven en Stijn Vanheule Adres: Munt 6, 1000-Brussel. Info en tickets: tegek.be/agenda/te-gek-voor-woorden